

Ανθρώπινα δικαιώματα και διακατανόηση στην ξενόγλωσση τάξη.

Μαρούδα Μαρία – Ντανιέλα

Βουράκη Αρετή

Περίληψη

Η διακατανόηση είναι μια από τις πιο σύνθετες, ενθαρρυντικές και πολλά υποσχόμενες έννοιες που κυκλοφορούν τα τελευταία χρόνια στη Διδακτική των Γλωσσών. Είναι η ικανότητα κατανόησης μιας ξένης γλώσσας χωρίς προηγούμενη εκμάθηση της, αλλά με μόνη βοήθεια τη γνώση μιας άλλης γλώσσας. Αποτελεί μια από τις τέσσερις «πλουραλιστικές προσεγγίσεις των γλωσσών», όπως αυτές ορίστηκαν από το Συμβούλιο της Ευρώπης (*approches plurielles des langues*). Πρόκειται για διδακτικές προσεγγίσεις που εφαρμόζουν ταυτόχρονα και συγκριτικά δραστηριότητες σε διαφορετικές γλώσσες. Θεωρητικοί της διακατανόησης και της διδακτικής των γλωσσών τα τελευταία χρόνια έχουν εκπονήσει πολλές μελέτες με αποδέκτες τους καθηγητές ξένων γλωσσών όπου υποστηρίζεται η αναγκαιότητα της πρακτικής στην ξενόγλωσση τάξη. Αυτό που λείπει είναι η εφαρμογή στο πεδίο. Γύρω από αυτή τη σκέψη στήθηκε το «Δίκτυο των Εκπαιδευτικών Ξένων Γλωσσών για τη Διακατανόηση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα» που στηρίζεται από την έδρα Unesco για την Ειρήνη, τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Παντείου Παν/μιου Αθηνών. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και μαθητών γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα με δράσεις μέσα στην ξενόγλωσση τάξη. Με αφορμή τον οδηγό του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα αλλά και γενικότερα κείμενα ανθρωπιστικού περιεχομένου («Διακήρυξη για τα δικαιώματα του Ανθρώπου», τη «Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού»), επιχειρείται μια σειρά μαθημάτων που αναδεικνύουν τη γλωσσική ρευστότητα δηλαδή το πέρασμα από μια γλώσσα σε μια ή σε περισσότερες άλλες γλώσσες ενώ παράλληλα ενθαρρύνονται οι επιμέρους ικανότητες κατανόησης και αντίληψης περισσότερων γλωσσών. Τα δικαιώματα του ανθρώπου αποτελούν το αντικείμενο της ξενόγλωσσης διδασκαλίας προσφέροντας την ευκαιρία μιας ευρύτερης κατανόησης που βασίζεται στην αποδοχή του διαφορετικού.

Αφετηρία για την παρούσα δράση αποτέλεσε η διδασκαλία των γαλλικών στο Δημόσιο σχολείο και στόχος είναι η διαπίστωση ότι η εκμάθηση περισσότερων γλωσσών με την ενεργοποίηση των μεταγνωστικών ικανοτήτων των μαθητών δεν είναι ουτοπία.

«Μια πολύγλωσση Ευρώπη δεν είναι η Ευρώπη όπου οι άνθρωποι μιλούν άπταιστα πολλές γλώσσες, αλλά στην καλύτερη περίπτωση, είναι η Ευρώπη όπου οι άνθρωποι μπορούν να συνεννοηθούν μιλώντας ο καθένας τη δική του γλώσσα».

Ουμπέρτο Εκο, «Η αναζήτηση της τέλειας γλώσσας» 1993